

Čtení ze Staré smlouvy:

¹⁴ Je snad Izrael otrokem? Nebo *snad* doma zrozeným *otrokem*? Proč se stal kořistí?
¹⁵ Řvou nad ním mladí lvi, pozvedají svůj hlas. Učinili jeho zemi hroznou pustinou, jeho města jsou vypálena a bez obyvatel. ¹⁶ Také synové Memfidy a Tachpanchésu se ti budou pást *na* temeni hlavy. ¹⁷ Zdali sis to nezpůsobila tím, že jsi opustila Hospodina, svého Boha, tehdy, kdy tě vodil po cestě? ¹⁸ A teď? K čemu *je* ti cesta *do* Egypta? Abys pila vodu z Šíchoru? A k čemu *je* ti cesta *do* Asýrie? Abys pila vodu z řeky *Eufratu*? ¹⁹ Bude tě vychovávat tvé *vlastní* zlo a budou tě kárat tvá odvrácení. *Jen* poznej a viz, že *je* zlé a trpké, když opouštíš Hospodina, svého Boha, a není v tobě bázeň *přede* mnou, *je* výrok Panovníka, Hospodina zástupů. ²⁰ Neboť již dávno jsem zlomil tvé jho, zpřetrhal jsem tvá pouta, a *ty* jsi řekla: Nebudu hřešit. A přece na každém vyvýšeném návrší a pod každým zeleným stromem roztahuješ *nohy* a smilníš. ²¹ Já jsem tě zasadil *jako* vybranou révu, zcela spolehlivé sítě. Jak to, že ses mi změnila v podřadné cizí víno? ²² I když se umyješ sodou a naděláš si spoustu louhu, poskvrna tvé viny *přede* mnou zůstává, *je* výrok Panovníka Hospodina. ²³ Jak to, že říkáš: Neposkvrnila jsem se, za baaly jsem nechodila? Pohleď *na* svou cestu tam v údolí, poznej, cos učinila, *ty* mladá rychlá velbloudice, *kteřá* se proháníš *po* svých cestách, ²⁴ *ty* divoká oslice, navyklá pustině. V touze své duše větří ve větru. Kdo ji může odvrátit *od* její vášně? Všichni, *kdo* ji hledají, se *vůbec* neunaví, najdou ji v čas říje. ²⁵ Chraň svou nohu, aby nebyla bosá, a své hrdlo před žízni. *Na to* říkáš: Není naděje! Kdepak! Vždyť jsem si zamilovala cizince a budu chodit za nimi. ²⁶ Jako je zahanben zloděj, když *ho* dopadnou, tak bude zahanben dům izraelský — oni, jejich králové, jejich knížata, jejich kněží i jejich proroci, ²⁷ *kteří* říkají dřevu: Ty *jsi* můj otec, a kameni: Ty *jsi* nás zplodil, neboť se ke mně obrátili zády, a ne tváří, ale když se jim daří zle, říkají: Povstaň a zachraň nás! ²⁸ Kde *jsou* tvoji bohové, které sis učinil? *Ať* povstanou, jestli tě zachrání, když se ti daří zle. Vždyť kolik *je* tvých měst, *tolik* je, Judo, tvých bohů. ²⁹ Proč se mnou vedete při? Všichni jste se proti mně vzbouřili, *je* Hospodinův výrok. ³⁰ Nadarmo jsem bil vaše syny, kázeň nepřijali. Váš meč vám požral proroky jako lev zabiják. ³¹ Pohleďte, vy z této generace, *na* Hospodinovo slovo! Což jsem byl Izraeli pustinou? Či země temnoty? Proč můj lid říká: Jsme svobodní, už k tobě nepřijdeme? ³² Cožpak zapomene panna *na* své ozdoby *nebo* nevěsta *na* svoje pentle? Ale můj lid *na* mě *již* dávno zapomněl. ³³ Jak vylepšuješ svoji cestu, abys hledala lásku! Proto i špatné *ženy* jsi naučila svým cestám. ³⁴ I na okraji tvého *roucha* se nachází krev nevinných chudáků. Nedopadla jsi je při vloupání, ani při čemkoliv takovém. ³⁵ Avšak říkáš: Protože jsem nevinná, jeho hněv ode mě bude jistě odvrácen. Hle, soudím tě podle tvých řečí: Nezhřešila jsem. ³⁶ Jak velice lehkovážně měníš svou cestu! Tak jako jsi byla zklamána Asýrií, budeš zklamána i Egyptem. ³⁷ Také odtamtud vyjdeš s rukama na hlavě, protože Hospodin zavrhl tvé naděje a neuspěješ s nimi.

Hle, soudím tě podle tvých řečí...

Ve vzájemných vztazích se musíme rozhodovat podle toho, kdo co řekl a neřekl, udělal a neudělal. Pokud to neodvolal a neomluvil se za to, pak to stále platí a vytváří to obraz člověka, který se s námi snaží jednat. Proto se musí pěstovat paměť. Třídíme podstatné od nepodstatného a vytváříme si obraz, který není složen z dojmů, ale skutečností. To je základ. Izrael až dodnes pěstuje kolektivní paměť, opakuje si každý rok celou Tóru, jeho svátky jsou založeny na připomínání Božího díla. To základní si opakuje Izraelita každý den: "Slyš, Izraeli..."

Společný život v komunitě církve, mezi přáteli, v místě bydliště - to vše stojí na tom, co jsme řekli a udělali dnes i před deseti lety. I politika bývá přesložitá, pokud se má člověk

rozhodnout podle toho, co zrovna slyší.¹ Rozhodujeme se přece podle toho, co politický zájemce o naši přízeň udělal nebo neudělal před deseti lety i dnes. Podle toho poznáme, co udělá zítra. Pokud naše paměť neslouží, stojí to za tu práci, aby si pomohl člověk paměť druhých. Dnes se archivuje téměř všechno.

A co teprve Boží archivy! Pán Bůh si pamatuje všechno, třídí naše činy a slova. Izraeli řekl: “Bude tě vychovávat tvé *vlastní* zlo a budou tě kárat tvá odvrácení...” (19) Navíc ale Bůh milostivě dovede zapomenout to, čeho litujeme.² Proto s Izraelem jedná podle toho, co Izrael řekl. Minule jsme zvažovali, co Izrael **neřekl**. A dnes slyšíme Boží paměť, kterou nám vyřizuje prorok. Co Izrael řekl, to jej bude soudit. Ještě jednou: “Bude tě vychovávat tvé *vlastní* zlo a budou tě kárat tvá odvrácení...” (19) Tomu všemu však předchází hodina “politického školení” ve kterém Pán Bůh připomíná všechny aspekty politické mapy Palestiny té doby - Egypt, zanikající Asýrie, Babylón... Duchovní boj nevyklučoval zdravý rozum a strategické myšlení. Král Jóšijáš doplatil na politickou naivitu, byť se snažil být extra duchovní, selhal. Šel se rvát s faraonem do zbytečné války...³

Ale nejsou to jen tvrdá data, co říká Jeremjáš jménem Božím. Je v tom všem připomínání přímé řeči znát touha po rozhovoru. Po komunikaci mezi člověkem a Bohem. Neměli bychom se k ní odhodlat?

1. Dcero Izraelská - ty jsi řekla: “Nebudu hřešit.” (20) Nebylo to novoroční předsevzetí, nechtěla jsi ty sama od sebe. Byl to Boží čin: “Neboť již dávno jsem zlomil tvé jho, zpřetrhal jsem tvá pouta...” To předcházelo! Pak mohl Izrael říci, že tedy už nebude hřešit. Bylo to Boží dílo! Pán Bůh si pamatuje vyznání lásky a zájmu, odhodlání k věrnosti. Nebyl jediný důvod, aby se Izrael propadl do potíží: “Je snad Izrael otrokem? Nebo *snad* doma zrozeným *otrokem*? Proč se stal kořistí?” (14)

Tohle stojí za pozornost. Pán Bůh začíná u zamilovaných časů. To je jeho paměť. Tohle má na mysli nejdřív. Pamatuje si vyznání lásky své nevěsty. Krása!

2. Dcero Izraelská - říkáš: “Neposkvrnila jsem se, za baaly jsem nechodila?” (23) Jde o vymlouvání. Člověk to vždycky zkouší. To je to první, co ho napadne: “Zatloukat, zatloukat, zatloukat...” Jenže činy mají své ovoce, lidské postoje nesou své plody. Izrael podléhá své živočišné genetice nomádkého národa a svým vášním (24) víc, než Božímu působení. Zajímavé, že Pán Bůh přirovnává výmluvy k pravidlům, která panují v živočišné říši: mladá rychlá velbloudice (23) divoká oslice, navyklá pustině (24). Lidé se často vymlouvají na své pudy, kterým nešlo odolat.

¹ Izrael se v začátku působení proroka Jeremjáše stává nárazníkem politických vlivů Egypta, zanikající Asyrské říše a nově povstávajícího Babylóna. Bylo to politické rozhodování, nejen duchovní zápas. Bůh je včera, dnes i zítra stejný - i v tom je pevný, co říkal, říká a říkat bude.

² Ezechiel (18:22) o Pánu Bohu říká, že umí zapomínat. Pokud Boží lid činí pokání: “Žádná jeho přestoupení, kterých se dopustil, mu nebudou připomínána.” Ale ne ze všeho činíme pokání: Mladý pan Klaus napsal jakousi poznámku, kterou se jako postižený vysmál jinému postiženému. Zde o tom: http://www.lidovky.cz/studenti-porgu-chteli-schwarzenberga-nesouhlasí-s-postojem-reditele-klausa-1sn-/zpravy-domov.aspx?c=A130115_162519_in_domov_kim Pak ještě napsal blog (ve článku je odkaz), ve kterém se zle vyjadřoval o tatínkovi vysmívaného postiženého. Lustrvat přes rodiče... To je hnus. Jenže mladý pan Klaus lituje jen toho, že svůj výsměch *řekl nevhodně*, ale nelituje toho, co řekl... Jaké je to pokání?

³ 2. Paralipomenon 25:20-27

Ale Pán Bůh si Izrael zasadil jako “vybranou révu, zcela spolehlivé símě.” (21) a vyjadřuje příklady z rostlinné říše⁴ lítost nad úpadkem kvality “Jak to, že ses mi změnila v podřadné cizí víno?” (21) Moralizování o *vybrané a spolehlivé* odrůdě, jež zmutovala ve psí víno - “Ó, ty hříšný člověče!” to je jedna cesty pro vysvětlení.

Zvolme jiný způsob vysvětlování. Člověk byl z divokých zvířat změněn Tvůrcem do vybrané a spolehlivé odrůdy. Že se zkažila, to je druhá věc. Tohle není lidské vyčítání a zahořklý projev zneuznaného reformátora. To je výraz Boží moci. Na začátku totiž ta kvalita nebyla. Stálo to pořádné šlechtění. A to není záležitost jednoho týdne. Všim tím dává Pán Bůh člověku (jenž není ani zvíře ani strom) dobrou jistotu o Božím charakteru, který umí měnit nezvladatelné a beznadějně pudové jedince v kvalitní osobnosti

3. Dcero Izraelská - *na to říkáš: Není naděje!* “Kdepak! V žádném případě, už je to beznadějně!” jako by říkal Izrael, který pokračuje: Vždyť jsem si zamilovala cizince (25) “Je pozdě, už jsem se rozhodl... S tím se nedá nic dělat.” Také vám to připadne jako pokračující propad člověka, který je na cestě od Pána Boha? Nejdřív se vymlouvá a teď už háže flintu do žita. Je to směs zoufalství a paličatosti a lidské naivity. Jako by spása přicházela všem, kdo svoje vztahy (byť s ďáblem) navazují upřímně. “Myslí to upřímně” ale...

Izrael myslel svou úctu Baalovi také upřímně. Lidé se na Karmelu⁵ upřímně modlili, aby Baal seslal oheň. Právě proto se jeho uctíváči bodali nožíky, aby probudili Baalův soucit. Mysleli to opravdu upřímně! A přesně tak jednal Izrael spoléhající na váhu svého rozhodnutí: “Dům izraelský — oni, jejich králové, jejich knížata, jejich kněží i jejich proroci, říkají dřevu: Ty *jsi* můj otec, a kameni: Ty *jsi* nás zplodil! ... říkají: Povstaň a zachraň nás!” (26-28) Ale tato upřímnost vede do záhuby.

4. “Můj lid říká: Jsme svobodní, už k tobě nepřijdeme...” (31)

A ono to ještě graduje! Tady se vlaje už věječka představy o tom, že máme “svobodnou vůli” a můžeme si dělat, co chceme. Za svobodnou vůli se považuje odchod do otroctví. To ale může říkat jen demagog typu ďábla. Okovy jsou přece výrazem otroctví, nesvobodné vůle a času temnoty: “Pohled’te, vy z této generace, *na* Hospodinovo slovo! Což jsem byl Izraeli pustinou? Či zemí temnoty?” (31) Svoboda znamená, že můžeme dělat to, co se má a dokonce to můžeme dělat rádi, protože z toho máme radostný užitek. To je svoboda. Svobodou není ďáblovo: “Kašli na Boha a dělej si co chceš!” pod stromem poznání dobrého a zlého v ráji.

5. Dcero Izraelská - říkáš: Protože jsem nevinná, jeho hněv ode mě bude jistě odvrácen. (35)

A od dožadování se nezávislosti lidé přecházejí do protiútoků a snaží se dobývat svobody zápasem. Postaví vůči Bohu svou vlastní verzi spravedlnosti.⁶ Pán Bůh ale není lidský

⁴ Posun od živočišné říše k rostlinné mne vede k otázce po smyslu takového posunu. Jinde jsou věřící připodobněni k ovcím či vrbacům, což znamená, že problém ve dvou říších není. Problém docela dost může být v argumentaci živelností a pudem. Strom se mění pomalu a musí mít náležitě zákonitosti, není náladový. Živočich se může měnit hned. A to k dobrému i ke zlému.

⁵ 1. Kniha královská 18:18nn - dá se tušit, že mezi proroky Baalovými a Ašeřinými nebyli jen cizinci...

⁶ Nedá mi, abych nepoužil ilustrace: Opoziční smlouva, při které se pokřivilo právo a rozkrádal stát jako na běžícím pásu, má oficiální název: “Smlouva o vytvoření stabilního politického prostředí v České republice” podepsaná 9. července 1998 dvojicí Zeman a Klaus. A říkalo se jí Toleranční patent v urážlivé narážce na Toleranční patent (vydaný 13.10.1781), což je pro evangelíky vzácný okamžik našich státních dějin. Pro politické žvanily politický bonmot.

protivník, kterého jde uvláčet: “Hle, soudím tě podle tvých řečí: **Nezhřešila jsem.**”(35)
Pokud neprozře člověk ani v přípravném řízení, ani v trestním řízení, pak dojde k obžalování a státní zástupce nese kauzu před soud. Izrael donekonečna opakuje “Nezhřešila jsem!” - ale protože jsou tu oběti na životech a jasné důkazy (34-35) - musí před soud.

Pán Bůh se ale stále dívá na Izrael jinak, než my na zločince v kriminálu. Nejsou to nepoučitelní lidé, nezvladatelní jedinci, tvorové bez údělu a bez budoucnosti. Zásadní pohled, který je třeba si znovu připomenout, čteme na začátku oddílu: “*Je snad Izrael otrokem? Nebo snad doma zrozeným otrokem? Proč se stal kořistí?*” (14) Je to slovo naděje, proti lidské beznaději. Slovo stojící na vykoupení. Když “Hospodin zavrhl (tvé) naděje a neuspěješ s nimi...” (37) pak nezavrhnul naději, která je v Něm samotném. To stojí za lidské pokání. Zvedni se a vrať se k tomu, který tě miluje!